

ART

Els primers col·leccionistes de Picasso

Quines personalitats de l'entorn barceloní de l'artista van tenir obres rellevants de l'època blava?

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

Barcelona no tan sols va ser l'escenari de la formació de Picasso i el de la seva primera exposició destacada, el febrer del 1900 a Els Quatre Gats. En aquest entorn, l'artista malagueny també hi va trobar els seus primers col·leccionistes, malgrat que tinguessin un punt d'informal. "És altament revelador constatar com es compten diversos artistes catalans entre els primers a adquirir obra picassiana durant els anys barcelonins", explica l'historiador de l'art i comissari Eduard Vallès a l'article *El col·leccionisme de Picasso a Catalunya. Llums ombres i penombres. La formació de les col·leccions públiques*, presentat a l'última edició de la Jornada Mercat de l'Art, Col·leccionisme i Museus a Sitges. "Aquesta és una de les primeres llums del col·leccionisme picassian, el fet que alguns dels primers a valorar l'obra de Picasso fossin els seus propis col·legues", afegeix Vallès, que fa pocs dies va presentar el llibre de luxe que ha realitzat amb Enciclopèdia Catalana *Picasso. Obra catalana*.

Els col·leccionistes primerencs més destacats de l'obra de Picasso que esmenta Vallès són Sebastià Junyer Vidal i el seu germà Carles, Sebastià Junyer i Santiago Rusiñol. Segons ell, el primer col·leccionista en sentit estricte és Rusiñol, perquè va adquirir sis dibuixos de l'artista, alguns d'ells en les subhas-

tes improvisades que es feien a Els Quatre Gats, per exposar-los al Cau Ferrat, que ja existia com a museu privat. La resta de personalitats van tenir obres de pes de l'època blava. Malauradament, cap d'elles pertany a una col·lecció pública catalana. "Picasso no tenia marxant a Barcelona durant aquells anys; no en va tenir fins que es va instal·lar a París, que és on li interessava moure la seva obra. En el cas de Junyer Vidal, els hi va vendre ell mateix, i en el de Soler va ser un intercanvi per roba", explica Vallès a l'ARA.

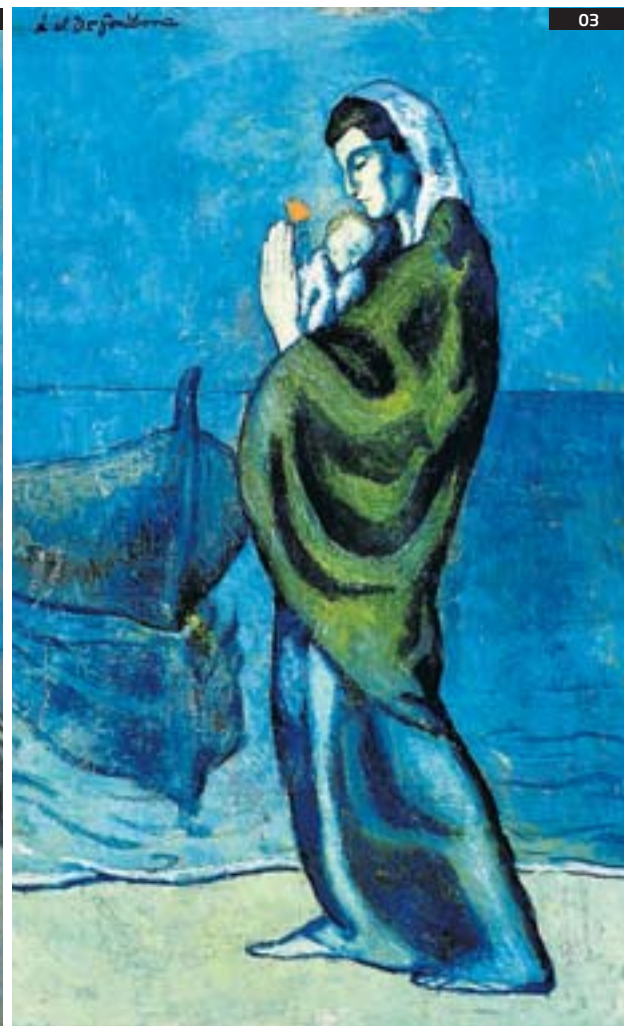
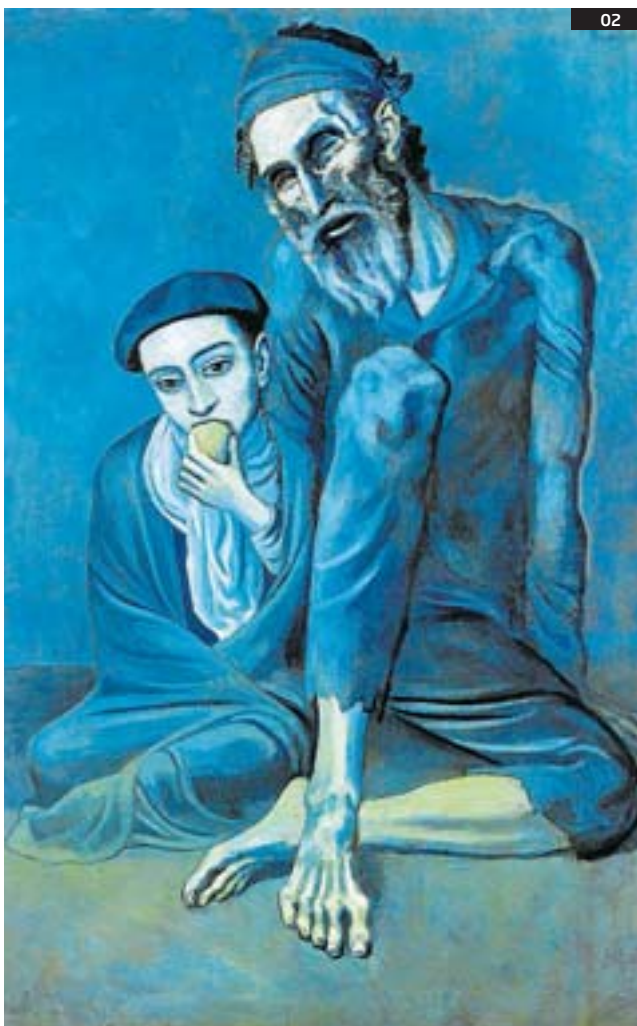
Art a canvi de medicina

El cas més pintoresc és el del metge Josep Fontbona: Picasso l'havia conegut a través del seu germà, l'escultor Emili Fontbona, i el 1902 li va regalar l'oli *La flor del mal o Maternitat vora el mar* després que li tractés unes purgacions. "Deuria ser greu, la dolència, o almenys així l'hi devia semblar a Picasso, si ens guiem per la categoria de la peça que li va regalar. Picasso era molt

01. *Retrat del sastre Benet Soler*. 02. *El vell jueu*. 03. *La flor del mal o Maternitat a la vora del mar*. 04. *La cursa de braus, un dels sis Picassos de Santiago Rusiñol*.

SUCCESIÓ PABLO PICASSO

conscient dels regals que feia i a qui els feia", explica Vallès. L'obra va ser venuda a finals dels anys 50 i és al Museu d'Art de Pola, al Japó.

Els germans Junyer Vidal van reunir una de les col·leccions de Picasso més importants, que Vallès comptabilitza en prop d'un centenar d'obres. Van ser els propietaris d'una desena d'autoretrats de l'artista i de *Retrat de Sebastià Junyer Vidal amb una dona* i de *Retrat de Harry Baur*, a més d'altres peces molt insòlites, com ara una col·lecció de postals comercials de la botiga de filats que els Junyer tenien al carrer de l'Argenteria i al revers de les quals Picasso va fer il·lustracions, sovint eròtiques. "Aquests dibuixos de principis de segle no eren més que un entreteniment. Però quan Picasso esdevé un fenomen i fins i tot un valor de canvi econòmic, moltes d'aquestes targetes es van vendre de manera directa o en subhastes", recorda Vallès.

La col·lecció del sastre Benet Soler, conegut com a Retalls o Retallats, que tenia el negoci a la plaça de Santa Anna i que acostumava a canviar peces de roba per obres d'art, té la particularitat que incloïa tres pintures que li va encarregar a l'artista malagueny: un retrat d'ell, un altre de la seva dona i un retrat familiar de gran format. Aquest últim té més història, perquè Soler va demanar a un altre pintor que afegís un fons al retrat perquè el fons blau pla que tenia l'obra no li agradava. Així i tot, Picasso va guanyar la disputa,

perquè quan la pintura va arribar a mans del seu galerista, Daniel-Henry Kahnweiler, el va fer esborrar. "Totes tres peces van ser venudes per la família poc després de la mort del sastre. La disgregació de les col·leccions, algunes molt importants, esdevindrà un element definitori del col·leccionisme picassian a Catalunya, un fet transversal en el temps i accentuat proporcionalment a l'augment de la còtització de l'obra picassiana", subratlla l'autor. *Retrat de Benet Soler, Madame Soler* i *La família Soler* es conserven a l'Ermitage de Sant Petersburg, a la Pinacoteca de Munic i al Museu de Belles Arts de Lieja, a Bèlgica.

Mecenes a més de col·leccionista

El crític d'art Sebastià Junyer, que va ser el propietari d'una vintena de Picassos entre els quals hi havia la magistral *La vida*, actualment al Museu d'Art de Cleveland, i *El vell jueu*, a l'Ermitage de Sant Petersburg, va ser a més mecenes de Picasso. "Li va facilitar un taller per treballar, al carrer Bonavista, i li va pagar el seu estudi al carrer Nou de la Rambla", diu Vallès.

Amb tot, la personalitat que primer va tenir un oli de Picasso va ser, el 1895, el pintor Manuel Pallarès, el millor amic del malagueny durant aquells anys. Així i tot, més endavant es va vendre el retrat cubista que Picasso li va fer el 1909, coincidint amb el seu viatge a Horta de Sant Joan, i avui propietat del Detroit Institute of Arts. —